

POGOVOR I ZAKLJUČAK

Izv.prof.dr.sc. BOJANA BOJANIĆ OBAD ŠĆITAROCI

Svi mi znamo za sedam svjetskih čuda, koja su materijalizacije velikih snova, velikih vještina i velikoga rada. Danas u doba globalizacije imamo tisuću puta sedam čuda, koja trebaju upravljanje i vođenje.

Kulturno naslijeđe nije samo vidljivo na površini, već sadrži moć slojeva vremena i razvoja. Slojevi su se stvarali, mijesali, nestajali i gomilali snagu koju pokušavamo objasniti konceptom urbane emanacije. Urbanu emanaciju možemo usporediti sa snagom izgubljene Troje. Ne postoji jedna Troja, postoji najmanje deset slojeva Troje, jedan iznad drugog, pokazujući da se ne treba bojati Boga Poseidona – onog koji trese Zemlju, onog koji poznaje mnoge stvari i koji je često emanirao i mijenjao povijest svojom snagom, skrivajući i ponovno **otkrivajući skrivene slojeve baštine**.

Koncept emanacije kulturnog naslijeđa predstavlja koncept moći naše prošlosti, koja je oko nas i čeka da pronađemo alate za promicanje i promjenu te moći u nešto korisno, vodeći nas prema modelu upravljanja baštinom – od globalnog do globalnog – karakteriziranog i lokalnim i globalnim razmatranjima.

Kulturno naslijeđe treba prepoznati i koristiti kao jedan od temeljnih **razvojnih resursa**, te bi planskom i lokalnom razvoju, koji se temelji na kulturnom naslijeđu, trebao poslužiti kao jedan od osnovnih alata za napredak. **Upravljanje kulturnim naslijeđem** kao strateškim resursom donosi i povratnu kapitalizaciju naslijeđa omogućavajući joj samoodrživost.

Treba uspostaviti **odnos između baštine i održivosti** u povijesnim urbanim krajolicima te potaknuti nove teme istraživanja kulturnog naslijeđa i njegove važnosti za znanost i razvoj društva. Teme moraju sadržavati odabir **prihvatljive namjene, prikladne ekonomске kriterije i primjerene modele upravljanja**.

Cilj je istraživanja različitim modelima pokazati moguće ulaze, izlaze i implikacije svega što je djelovanje na i s kulturnom baštinom, uključujući i prikaze posljedica proaktivnog i reaktivnog djelovanja.

Prije svega očigledna je potreba razvijanja snažnog i usmjerenog **upravljanja kulturnom baštinom**. Neophodno je traženje stalne ravnoteže ili u nekim slučajevima neravnoteže između resursa i upravljanja. Potrebno je razmišljati o **novim aspektima upravljanja** kulturnim naslijeđem u praksi, koja još uvijek odražava disciplinsku izolaciju i nepovezanost motrišta različitih struka.

Potrebbni su nam programi koji **integriraju** naslijeđene materijalne i nematerijalne **vrijednosti kulturne baštine** s današnjim programima **održivog razvoja** i klimatskih promjena.

Nastojimo identificirati i naglasiti mogućnosti za **cjelovito sagledavanje i očuvanje naslijeđa** te za održivost, radeci u partnerstvu snaga za postizanje zajedničkih ciljeva, kao i za **arhitektonsko i urbano očuvanje i integriranje baštine** kako bi se ono pozicioniralo kao odlučna komponenta održivog razvoja.

Sveobuhvatnu i integriranu obnovu naslijeđa i njenu aktivnost u gospodarskom razvoju moguće je rješiti koristeći se **državnom strategijom, akcijskim planovima**.

ma te aktivnim i koordiniranim uključenjem svih nadležnih institucija iz područja kulture, prostornog uređenja, regionalnog razvoja, gospodarstva, turizma, fiskalne politike, pravosuđa, prometa i infrastrukture.

Naša sposobnost i perspektiva istraživanja korištenja kulturnog naslijeđa prije svega ovisi o našoj mogućnosti da uz pomoć novih tehnologija rasplatemo **kompleksnost promjena**, koje tijekom svog postojanja doživljava kulturna baština.

Namjera znanstvenog kolokvija jest najaviti stvaranje i oblikovanje modela odčitanja novih dimenzija istraživanja i korištenja kulturnog naslijeđa.

Motrišta sagledavanja naslijeđa prepostavljaju aktivnost kulturnog naslijeđa u razvoju i unaprjeđenju prostora u kojem se nalaze, te istodobno unaprjeđenje naslijeđa prenamjenom **multidisciplinarnim pristupom** i **unošenjem života**.

Klasična paradigma znanosti jest gradnja **modela kao uzoraka koji se idejno mogu slijediti**, ali se ne mogu izravno kopirati i preslikavati jer je kontekst i značenje svakog konkretnog primjera naslijeđa drukčiji.

Našim istraživanjima gradimo kompleksni model sastavljen od niza modela. Model ispreplitanja i povezivanja, usklađivanja, koordiniranja ili međusobnog povezivanja – **model mreže – Mesh Model** – zamišljen je i interpretiran tako da sve struke mogu naći svoje istraživačko mjesto i da se u njemu može prepoznati ono što bi trebala svaka struka nadopuniti u svom motrištu da bi se omogućilo preklapanje motrišta. Na taj način sav rad usmjeravamo na **razvoj, unaprjeđenje i korištenje naslijeđa međusobno se usklađujući i uvažavajući**.

AKO POSTOJE VREMENA PROŠLOSTI I BUDUĆNOSTI, ŽELIM ZNATI GDJE SU
Augustin, Ispovijedi XI.18

Nakon intenzivnog i produktivnog rada, koji kulminira nakon vremena priprema znanstvenog kolokvija i pisanja tekstova kao sažetcima istraživanja, valja sažeti ono što je naučeno tijekom istraživanja i ono što je predloženo kao rezultat kako bi se postigao uspješan nastavak započetih istraživanja, kao i započeti buduća istraživanja.

Razumijevanje nepoznatog i promjena perspektive povezani su te omogućuju saznanje da možemo, a katkada i moramo, promijeniti našu točku gledišta. Usporedno čitanje različitih izvora – datoteka, dokumenata, foto-galerija i drugih dostupnih informacija – pruža novi uvid u urbani razvoj i mijene kulturnoga naslijeđa. Doživljaj je razigran i inventivan način promatrjanja urbanog okoliša kako bi se ispitala njegova arhitektura i prostori.

Potrebbni su nam istraživači koji postavljaju svoje ideje o istraživanju, a koje reagiraju. To znači da istraživanje može dinamički reagirati i prilagoditi se trenutnim potrebama i okolnostima. Te su okolnosti često nepredvidive, ali njihove posljedice mogu biti ključne. Istraživanje koje reagira jest istraživanje koje živi kao živi organizam jer reagira na vanjske podražaje i zbog toga se razvija.

Iz tog razloga glavni zaključak kolokvija trebao bi biti nastavak započetih trans-studijskih i multidisciplinarnih dijaloga, koji se čita u objavljenim radovima. Kao što je stvoren beton koji propušta svjetlost, tako bi istraživanje uz pomoć novih tehnologija trebalo postati svjetlosni odašiljač koji će možda ispraviti ili promijeniti povijest i dosadašnje spoznaje te dati novu dimenziju našem znanju.